Pierwsza Ławka · zestaw działowy · liceum i technikum

Dział 11

Mechanika bryły sztywnej

Środek masy, moment siły, warunki równowagi, moment bezwładności, II zasada dynamiki ruchu obrotowego, energia ruchu obrotowego i toczenia, moment pędu i jego zachowanie. Osiem kart: najważniejsze wiadomości z przykładami, ćwiczenia, zadania typu maturalnego, doświadczenie i materiał źródłowy, kartkówka (A i B) i sprawdzian (A i B) – z kluczem i zasadami oceniania.

Fizyka | klasa 2 LO i technikum | Dział 11 | zakres rozszerzony (ZR)

	Karta	Rodzaj	Poziom	Zadania
1	**Mechanika bryły sztywnej – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady rozwiązane krok po kroku, rozgrzewka	Najważniejsze wiadomości	ZR	4 zad. · 9 pkt
2	**Mechanika bryły sztywnej – ćwiczenia podstawowe** Ćwicze umiejętności z działu	Ćwiczenia	ZR	7 zad. · 19 pkt
3	**Mechanika bryły sztywnej – zadania typu maturalnego** Polecenia i punktacja jak na maturze 2027 z fizyki	Zadania typu maturalnego	ZR	6 zad. · 16 pkt
4	**Mechanika bryły sztywnej – w praktyce: doświadczenie i materiał źródłowy** Pomiary, wykres, niepewność, tekst i dane	Praca z materiałem źródłowym	ZR	3 zad. · 15 pkt
5	**Kartkówka: bryła sztywna – grupa A**	Kartkówka	ZR	4 zad. · 8 pkt · 15 min
6	**Kartkówka: bryła sztywna – grupa B**	Kartkówka	ZR	4 zad. · 8 pkt · 15 min
7	**Sprawdzian: Mechanika bryły sztywnej – grupa A**	Sprawdzian	ZR	9 zad. · 21 pkt · 45 min
8	**Sprawdzian: Mechanika bryły sztywnej – grupa B**	Sprawdzian	ZR	9 zad. · 21 pkt · 45 min

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 przypomina najważniejsze prawa i wzory działu oraz pokazuje przykłady rozwiązane krok po kroku – od niej warto zacząć.
- Karta 2 to ćwiczenia podstawowe, karta 3 – zadania w formule matury 2027 z fizyki (polecenia i punktacja jak w arkuszach CKE), karta 4 – doświadczenie i materiał źródłowy (pomiary, wykres, tekst, dane).
- Karty 5–6 to kartkówka (15 minut), a karty 7–8 – sprawdzian (45 minut), każda w grupach A i B: te same typy zadań i ta sama punktacja, inne dane.
- Klucz na końcu: odpowiedzi, wymaganie z podstawy przy każdym zadaniu, przykładowe rozwiązania i zasady oceniania etapami, jak w zasadach oceniania CKE. Osobny plik „Powtórka": prawa i wzory (co jest w broszurze CKE), typowe błędy, test „Sprawdź się".

Oznaczenia

ZP	zakres podstawowy
ZR	zakres rozszerzony (treści tylko dla ZR)
(0–2 pkt)	liczba punktów możliwych do zdobycia za zadanie
Zadanie 4.1.	wiązka zadań do wspólnego materiału źródłowego

Wymagania z podstawy programowej (Dz.U. 2024 poz. 1019)

- **ZR III.1** wyznacza położenie środka masy układu ciał;
- **ZR III.2** stosuje pojęcie bryły sztywnej; opisuje ruch obrotowy bryły sztywnej wokół osi;
- **ZR III.3** stosuje warunki statyki bryły sztywnej; posługuje się pojęciem momentu sił wraz z jednostką;
- **ZR III.4** stosuje zasady dynamiki dla ruchu obrotowego; posługuje się pojęciami przyspieszenia kątowego oraz momentu bezwładności jako wielkości zależnej od rozkładu mas, wraz z ich jednostkami;
- **ZR III.5** oblicza energię kinetyczną ruchu obrotowego bryły sztywnej dookoła nieruchomej osi przy zadanym momencie bezwładności względem tej osi; oblicza energię ruchu bryły sztywnej jako sumę energii kinetycznej ruchu postępowego środka masy i ruchu obrotowego wokół osi przechodzącej przez środek masy;
- **ZR III.6** posługuje się pojęciem momentu pędu punktu materialnego i bryły; stosuje do obliczeń związek między momentem pędu i prędkością kątową;
- **ZR III.7** stosuje zasadę zachowania momentu pędu;
- **ZR III.8** doświadczalnie: a) demonstruje zasadę zachowania momentu pędu, b) bada ruch ciał o różnych momentach bezwładności.

Materiał oryginalny – zadania nie są kopiami zadań CKE ani podręczników. Podstawa programowa LO i technikum w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 1019). Wymagania (PR): III.1, III.2, III.3, III.4, III.5, III.6, III.7, III.8. Stałe fizyczne – według broszury CKE „Wybrane wzory i stałe fizykochemiczne na egzamin maturalny z biologii, chemii i fizyki". Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Mechanika bryły sztywnej – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady rozwiązane krok po kroku, rozgrzewka

ZR KARTA 1/8

Imię i nazwisko: Klasa: Data: Wynik: ..... / 9 pkt

Najważniejsze wiadomości · 9 pkt

Przypomnij sobie

- **Bryła sztywna** – ciało, w którym odległości między dowolnymi punktami się nie zmieniają. W ruchu obrotowym wokół nieruchomej osi wszystkie punkty mają tę samą **prędkość kątową** $\omega = \frac{\Delta\varphi}{\Delta t}$ (rad/s) i to samo **przyspieszenie kątowe** $\varepsilon = \frac{\Delta\omega}{\Delta t}$ (rad/s²); punkt w odległości r od osi ma prędkość $v = \omega r$ i przyspieszenie styczne $a = \varepsilon r$.
- **Środek masy** układu ciał: $x_S = \frac{m_1x_1 + m_2x_2 + \dots}{m_1 + m_2 + \dots}$ (tak samo y_S). Środek masy jednorodnego pręta, walca, kuli leży w środku symetrii.
- **Moment siły** względem osi: $M = rF\sin\alpha$, gdzie r – odległość punktu przyłożenia siły od osi, α – kąt między $\vec{r}$ i $\vec{F}$; jednostka 1 N·m. Iloczyn $r\sin\alpha$ to **ramię siły** – odległość osi od prostej, wzdłuż której działa siła.
- **Warunki równowagi (statyki) bryły:** wypadkowa sił = 0 **oraz** suma momentów sił względem dowolnej osi = 0 (momenty „w prawo” równoważą momenty „w lewo”). Oś do bilansu momentów wybieramy tam, gdzie działa nieznana siła – jej moment jest wtedy zerowy.
- **Moment bezwładności** $I = \Sigma m_i r_i^2$ (kg·m²) zależy od masy, jej **rozkładu** i od położenia osi: im dalej od osi leży masa, tym większe I. Wzory dla brył podaje treść zadania (nie ma ich w broszurze CKE).

Bryła (oś przez środek masy)	I
cienkościenna obręcz, rura	mR^2
walec pełny, krążek	$\frac{1}{2}mR^2$
kula pełna	$\frac{2}{5}mR^2$
pręt o długości l (oś prostopadła w środku)	$\frac{1}{12}ml^2$
pręt lub płyta (oś na krawędzi, np. drzwi)	$\frac{1}{3}ml^2$

- **II zasada dynamiki ruchu obrotowego:** $\varepsilon = \frac{M_{wyp}}{I}$ – wypadkowy moment sił nadaje bryle przyspieszenie kątowe. Energia kinetyczna obracającej się bryły: $E_k = \frac{I\omega^2}{2}$; przy **toczeniu bez poślizgu** ($v = \omega R$): $E_k = \frac{mv^2}{2} + \frac{I\omega^2}{2}$ (ruch postępowy środka masy + obrót wokół środka masy).
- **Moment pędu:** bryły $L = I\omega$, punktu materialnego $L = mvr$ (gdy $\vec{v} \perp \vec{r}$); jednostka kg·m²/s. **Zasada zachowania momentu pędu:** gdy wypadkowy moment sił zewnętrznych jest równy zero, $I_1\omega_1 = I_2\omega_2$ – zmniejszenie I (przyciągnięcie rąk) zwiększa ω, a energia kinetyczna rośnie kosztem pracy mięśni.

Przykłady z rozwiązaniem

Przykład 1. Na końcu jednorodnego pręta o masie 0,60 kg i długości 1,2 m zamocowano małą kulę o masie 0,90 kg. Wyznacz położenie środka masy układu.

Oś x wzdłuż pręta, początek na wolnym końcu pręta. Środek masy pręta: $x_1 = 0{,}60$ m, kula: $x_2 = 1{,}2$ m.

$x_S = (0{,}60 \cdot 0{,}60 + 0{,}90 \cdot 1{,}2)$ kg·m : 1,50 kg = **0,96 m** od wolnego końca pręta (bliżej cięższej kuli).

Przykład 2. **Jednorodna kładka o długości 4,0 m i masie 40 kg leży na podporach A i B na jej końcach. Człowiek o masie 60 kg stoi w odległości 1,0 m od A. Oblicz wartości sił, którymi podpory działają na kładkę. Przyjmij, że g = 9,81 m/s². Wyniki podaj z dokładnością do dwóch cyfr znaczących.**

Momenty względem osi przez A (moment siły $F_A = 0$): $F_B L = Mg\frac{L}{2} + mgx$.

F_B = (80 + 60) kg·m · 9,81 m/s² : 4,0 m ≈ 343 N ≈ **3,4·10² N**.

Równowaga sił: $F_A = (M + m)g - F_B$ ≈ 638 N ≈ **6,4·10² N** – większa siła działa na podporę bliższą człowiekowi.

Przykład 3. **Silnik wentylatora działa na wirnik o momencie bezwładności 0,020 kg·m² stałym momentem siły 0,15 N·m. Wirnik startuje ze spoczynku. Oblicz prędkość kątową i energię kinetyczną wirnika po 4,0 s. Pomiń opory ruchu.**

$\varepsilon = \frac{M}{I}$ = 0,15 N·m : 0,020 kg·m² = 7,5 rad/s².

$\omega = \varepsilon t$ = 7,5 rad/s² · 4,0 s = **30 rad/s**.

$E_k = \frac{I\omega^2}{2}$ = ½ · 0,020 kg·m² · (30 rad/s)² = **9,0 J**.

Przykład 4. **Uczeń siedzi na obrotowym krześle z ciężarkami w wyciągniętych rękach (moment bezwładności 3,6 kg·m²) i obraca się z prędkością kątową 2,0 rad/s. Przyciąga ręce i moment bezwładności maleje do 1,2 kg·m². Oblicz nową prędkość kątową i porównaj energie kinetyczne. Pomiń tarcie w osi krzesła.**

Moment sił zewnętrznych względem osi ≈ 0 → $I_1\omega_1 = I_2\omega_2$; ω_2 = 3,6 · 2,0 : 1,2 = **6,0 rad/s**.

E_1 = 7,2 J, E_2 = 21,6 J – energia wzrosła 3 razy (= I_1/I_2); przyrost to praca mięśni ucznia.

Zadania

Zadanie 1. (0–2 pkt) ..... / 2

Mechanik działa na koniec klucza o długości 0,30 m siłą o wartości 60 N. Oblicz wartość momentu tej siły względem osi śruby, gdy siła jest prostopadła do klucza, oraz gdy tworzy z kluczem kąt 30°. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

Zadanie 2. (0–3 pkt) ..... / 3

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

1. Wszystkie punkty obracającej się bryły sztywnej mają tę samą prędkość kątową.	**P**	**F**
2. Moment bezwładności ciała nie zależy od położenia osi obrotu.	**P**	**F**
3. Siła, której kierunek przechodzi przez oś obrotu, ma względem tej osi moment równy zero.	**P**	**F**

Zadanie 3. (0–3 pkt) ..... / 3

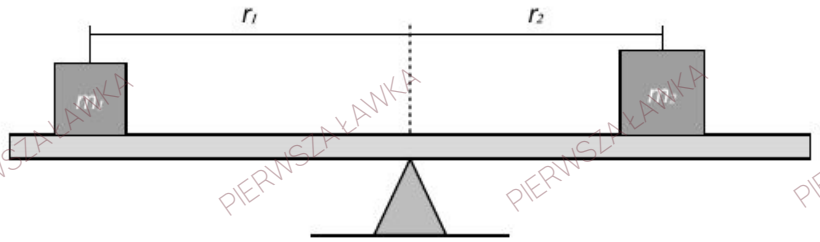
Uzupełnij zdania.

1. Jednostką momentu bezwładności jest _____ .
2. Jednostką przyspieszenia kątowego jest _____ .
3. Moment pędu bryły jest iloczynem jej momentu bezwładności i _____ .

Zadanie 2. (0–3 pkt) ..... / 3

Na huśtawce-ważce (rysunek) dziecko o masie 30 kg siedzi w odległości 1,6 m od osi. Oblicz, w jakiej odległości od osi musi usiąść dziecko o masie 40 kg, aby huśtawka była w równowadze w położeniu poziomym, oraz wartość siły, którą podpora działa na huśtawkę. Jednorodna belka ma masę 20 kg, a jej środek leży nad podporą. Przyjmij, że g = 9,81 m/s². Siłę podaj z dokładnością do dwóch cyfr znaczących. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

Zadanie 3. (0–1 pkt) ..... / 1

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.
Na dwie bryły działa taki sam wypadkowy moment siły. Moment bezwładności pierwszej bryły jest dwa razy większy niż drugiej. Przyspieszenie kątowe pierwszej bryły w porównaniu z przyspieszeniem kątowym drugiej jest

A. 2 razy większe. B. 4 razy mniejsze. C. takie samo. D. 2 razy mniejsze.

Zadanie 4. (0–3 pkt) ..... / 3

Karuzela na placu zabaw ma kształt jednorodnej tarczy o masie 120 kg i promieniu 1,5 m (moment bezwładności $I = \frac{1}{2}MR^2$). Rodzic pcha jej brzeg siłą styczną o stałej wartości 45 N przez 6,0 s, zaczynając od spoczynku. Oblicz prędkość kątową karuzeli po tym czasie i jej energię kinetyczną. Pomiń opory ruchu. Energię podaj z dokładnością do dwóch cyfr znaczących. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

Zadanie 5. (0–3 pkt) ..... / 3

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

1. Gdy łyżwiarka w piruecie rozkłada ręce, jej prędkość kątowa maleje.	**P**	**F**
2. Moment pędu punktu materialnego poruszającego się po okręgu ze stałą wartością prędkości jest stały.	**P**	**F**
3. Gdy moment bezwładności obracającego się ciała maleje przy zachowanym momencie pędu, maleje też jego energia kinetyczna.	**P**	**F**

Zadanie 6. (0–4 pkt) ..... / 4

Przyporządkuj każdej wielkości (1–4) jej jednostkę (a–d).

1. moment siły	a) $kg \cdot m^2$
2. moment bezwładności	b) $kg \cdot m^2/s$
3. przyspieszenie kątowe	c) $N \cdot m$
4. moment pędu	d) rad/s^2

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

Zadanie 7. (0–3 pkt) ..... / 3

Kula do kręgli (jednorodna, $I = \frac{2}{5}mR^2$) o masie 6,0 kg toczy się bez poślizgu po torze z prędkością 4,0 m/s. Oblicz całkowitą energię kinetyczną kuli i wyznacz, jaką jej część stanowi energia ruchu obrotowego. Energię podaj z dokładnością do dwóch cyfr znaczących, a część – w postaci ułamka zwykłego. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

PIERWSZA ŁAWKA

Mechanika bryły sztywnej – zadania typu maturalnego

ZR KARTA 3/8

Polecenia i punktacja jak na maturze 2027 z fizyki

Imię i nazwisko: ..... Klasa: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 16 pkt

Zadania typu maturalnego · 16 pkt

Zadanie 1. (0–1 pkt) ..... / 1

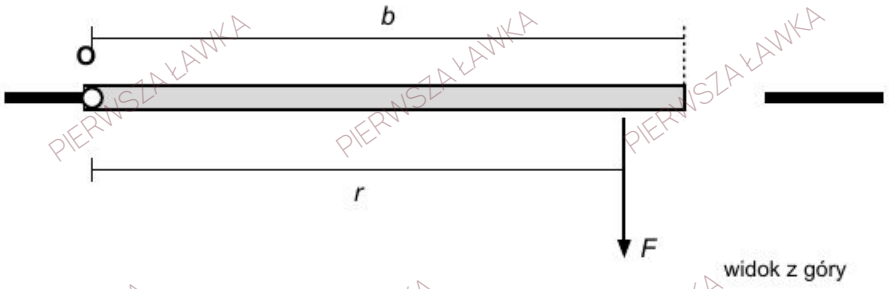
Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1. Jeżeli wypadkowy moment sił działających na bryłę jest równy zero, to bryła spoczywa albo obraca się ze stałą prędkością kątową.	P	F
2. Środek masy układu dwóch ciał leży zawsze wewnątrz jednego z tych ciał.	P	F

Zadanie 2. (0–6 pkt)

Skrzydło drzwi (jednorodna płyta) ma masę $m = 24$ kg i szerokość $b = 0{,}90$ m. Obraca się wokół pionowej osi przechodzącej przez zawiasy. Moment bezwładności skrzydła względem tej osi: $I = \frac{1}{3}mb^2$.

Przyjmij, że:
- tarcie w zawiasach i opór powietrza można pominąć;
- siła działająca na drzwi jest pozioma i prostopadła do skrzydła.

widok z góry

Zadanie 2.1. (0–1 pkt) ..... / 1

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.
Aby nadać drzwiom określone przyspieszenie kątowe, najmniejszą siłą trzeba działać

A. przy krawędzi przeciwległej do zawiasów.

B. tuż przy zawiasach.

C. w dowolnym miejscu – siła jest zawsze taka sama.

D. w połowie szerokości skrzydła.

Zadanie 2.2. (0–2 pkt) ..... / 2

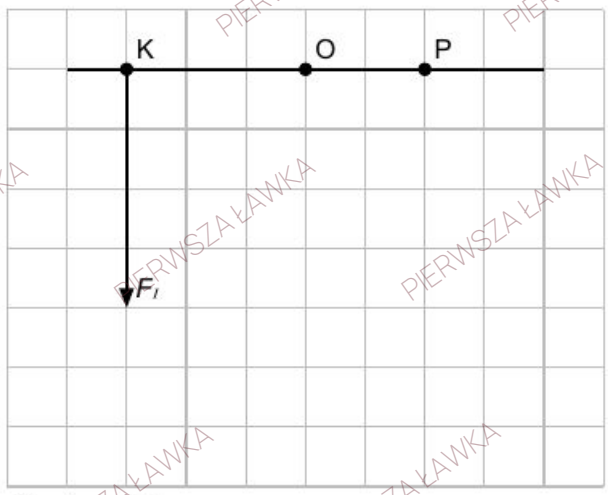
Uczeń pcha drzwi siłą o wartości 12 N w odległości $r = 0{,}80$ m od osi. Oblicz wartość przyspieszenia kątowego drzwi. Wynik podaj z dokładnością do dwóch cyfr znaczących. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

Zadanie 4. (0–2 pkt) ..... / 2

Lekki pręt może obracać się wokół poziomej osi w punkcie O. W punkcie K na pręt działa siła $\vec{F}_1$ (1 kratka – 1 N). Narysuj siłę $\vec{F}_2$ przyłożoną w punkcie P, prostopadłą do pręta, która utrzyma pręt w równowadze w położeniu poziomym. Zachowaj odpowiedni kierunek, zwrot, punkt przyłożenia i długość wektora.

Miejsce na odpowiedź

1 kratka – 1 N

Zadanie 5. (0–3 pkt) ..... / 3

Jednorodna tarcza ($I = \frac{1}{2}MR^2$) o masie 2,0 kg i promieniu 0,20 m obraca się w płaszczyźnie poziomej wokół pionowej osi z prędkością kątową 12 rad/s. Na tarczę spada pionowo mała kulka plasteliny o masie 0,10 kg i przykleja się w odległości 0,15 m od osi. Oblicz prędkość kątową tarczy z kulką oraz energię, która zamieniła się w inne formy. Pomiń tarcie w osi. Prędkość kątową podaj z dokładnością do trzech cyfr znaczących, a energię – do dwóch. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

Zadanie 6. (0–1 pkt) ..... / 1

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.
Mała kulka na nici porusza się po okręgu na gładkim stole; nić przechodzi przez otwór w środku stołu. Nić powoli popuszczono i promień okręgu wzrósł dwa razy. Moment pędu kulki względem otworu się nie zmienił. Wartość prędkości kulki

A. zmalała 4 razy.
B. zmalała 2 razy.
C. nie zmieniła się.
D. wzrosła 2 razy.

Mechanika bryły sztywnej – w praktyce: doświadczenie i materiał źródłowy

Pomiary, wykres, niepewność, tekst i dane

ZR

KARTA 4/8

Imię i nazwisko: Klasa: Data: Wynik: ..... / 15 pkt

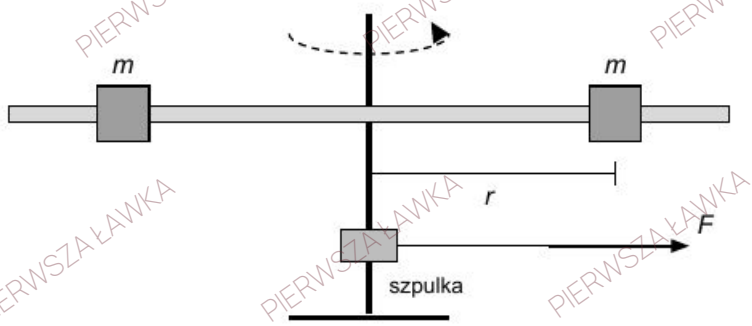
Praca z materiałem źródłowym · 15 pkt

Zadanie 1. (0–7 pkt)

Uczniowie badali pręt obracający się wokół pionowej osi (rysunek). Na pręcie można przesuwać dwa jednakowe ciężarki o masie m każdy, zawsze symetrycznie – w odległości r od osi. Na szpulkę na osi nawinięto nić i ciągnięto ją z siłą o stałej wartości, tak że na pręt działał stały moment siły $M = 0{,}0200$ N·m. Stoperem mierzono czas t pierwszego pełnego obrotu pręta od spoczynku. Każdy pomiar powtórzono pięć razy; w tabeli podano kwadraty średnich czasów. Niepewność t^2 wynosi 0,2 s².

Przyjmij, że:

- moment bezwładności układu $I = I_0 + 2mr^2$, gdzie I_0 – moment bezwładności pręta z osią i szpulką;
- ciężarki można traktować jak punkty materialne, a tarcie w osi pominąć.

r, m	0,05	0,10	0,15	0,20	0,25
r^2, 10^{-2} m²	0,25	1,00	2,25	4,00	6,25
t^2, s²	1,62	2,46	4,15	6,21	9,17

Zadanie 1.1. (0–2 pkt) ..... / 2

Wykaż, że $t^2 = \dfrac{4\pi(I_0 + 2mr^2)}{M}$.

Miejsce na rozwiązanie

Zadanie 2. (0–6 pkt)

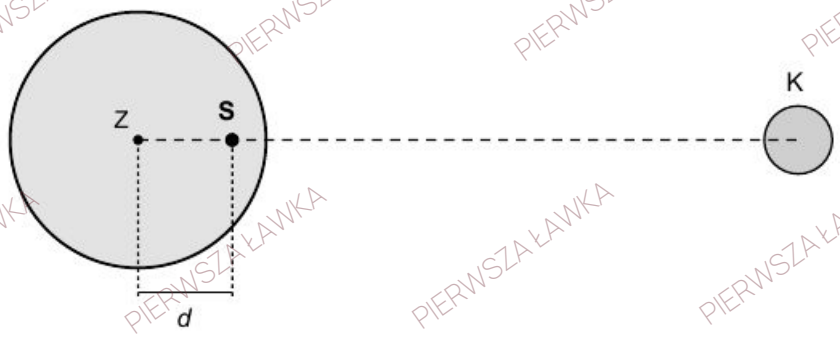
Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Wokół czego krąży Księżyc?

Mówimy, że Księżyc krąży wokół Ziemi, ale dokładniej oba ciała obiegają wspólny środek masy. Masa Księżyca to $7{,}346 \cdot 10^{22}$ kg, a średnia odległość środków obu ciał – 384 400 km; pełny obieg względem gwiazd trwa 27,3217 doby.

Pomiary laserowe odległości do reflektorów zostawionych na Księżycu pokazują, że Księżyc oddala się od Ziemi o ok. 3,8 cm na rok. Jednocześnie pływy hamują obrót Ziemi – doba bardzo powoli się wydłuża.

Opracowano na podstawie: NASA, Moon Fact Sheet (https://nssdc.gsfc.nasa.gov/planetary/factsheet/moonfact.html).

rysunek poglądowy – odległość Ziemia–Księżyc nie w skali

Zadanie 2.1. (0–2 pkt) ..... / 2

Oblicz odległość d środka masy układu Ziemia–Księżyc od środka Ziemi i oceń, czy ten punkt leży wewnątrz Ziemi. Masę i promień Ziemi odczytaj z karty wzorów. Odległość podaj w kilometrach z dokładnością do trzech cyfr znaczących. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

Zadanie 2.2. (0–2 pkt) ..... / 2

Oblicz wartość momentu pędu Księżyca w jego ruchu orbitalnym względem środka Ziemi. Przyjmij model: Księżyc jest punktem materialnym poruszającym się po okręgu o promieniu równym podanej średniej odległości. Wynik podaj z dokładnością do dwóch cyfr znaczących. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

PIERWSZA ŁAWKA

Kartkówka: bryła sztywna – grupa A

ZR

KARTA 5/8

Imię i nazwisko: ..... Klasa: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 8 pkt

Kartkówka · 15 minut · 8 pkt

Zadanie 1. (0–1 pkt) ..... / 1

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.
Siła o wartości F działa na pręt w odległości r od osi obrotu i tworzy kąt α do pręta. Wartość momentu tej siły względem osi jest równa

A. rF. B. $rF\cos\alpha$. C. $rF\sin\alpha$. D. $\frac{F}{r}$.

Zadanie 2. (0–2 pkt) ..... / 2

Lekki pręt jest podparty w środku. Na pręcie w odległości 0,40 m od podpory zawieszono ciężarek o masie 3,0 kg. Oblicz, w jakiej odległości od podpory po drugiej stronie trzeba zawiesić ciężarek o masie 2,0 kg, aby pręt był w równowadze. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

Zadanie 3. (0–3 pkt) ..... / 3

Do obwodu jednorodnego walca ($I = \frac{1}{2}mR^2$) o masie 4,0 kg i promieniu 0,25 m, który może obracać się wokół nieruchomej osi, przyłożono stałą siłę styczną o wartości 6,0 N. Walec początkowo spoczywał. Oblicz przyspieszenie kątowe walca i jego prędkość kątową po 2,0 s. Pomiń tarcie w osi. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

Zadanie 4. (0–2 pkt) ..... / 2

Uczeń na obrotowym krześle (moment bezwładności 4,0 kg·m²) obraca się z prędkością kątową 1,5 rad/s. Przyciąga ręce i moment bezwładności maleje do 2,5 kg·m². Oblicz nową prędkość kątową. Pomiń tarcie w osi. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

Kartkówka: bryła sztywna – grupa B

ZR

KARTA 6/8

Imię i nazwisko: ..... Klasa: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 8 pkt

Kartkówka · 15 minut · 8 pkt

Zadanie 1. (0–1 pkt) ..... / 1

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.
Siła o wartości F działa na pręt w odległości r od osi obrotu i tworzy kąt α do kierunku prostopadłego do pręta. Wartość momentu tej siły względem osi jest równa

A. $rF\cos\alpha$. B. $rF\sin\alpha$. C. rF. D. $\frac{F}{r}$.

Zadanie 2. (0–2 pkt) ..... / 2

Lekki pręt jest podparty w środku. Na pręcie w odległości 0,30 m od podpory zawieszono ciężarek o masie 4,0 kg. Oblicz, w jakiej odległości od podpory po drugiej stronie trzeba zawiesić ciężarek o masie 1,5 kg, aby pręt był w równowadze. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

Zadanie 3. (0–3 pkt) ..... / 3

Do obwodu jednorodnego walca ($I = \frac{1}{2}mR^2$) o masie 5,0 kg i promieniu 0,20 m, który może obracać się wokół nieruchomej osi, przyłożono stałą siłę styczną o wartości 4,0 N. Walec początkowo spoczywał. Oblicz przyspieszenie kątowe walca i jego prędkość kątową po 2,5 s. Pomiń tarcie w osi. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

Zadanie 4. (0–2 pkt) ..... / 2

Uczeń na obrotowym krześle (moment bezwładności 3,0 kg·m²) obraca się z prędkością kątową 2,0 rad/s. Przyciąga ręce i moment bezwładności maleje do 2,4 kg·m². Oblicz nową prędkość kątową. Pomiń tarcie w osi. Zapisz obliczenia.

Miejsce na rozwiązanie

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Mechanika bryły sztywnej – kartkówka, sprawdzian i karty pracy z powtórką, fizyka, klasa 2 LO i technikum (zakres rozszerzony)

Podgląd pokazał 12 z 40 stron. Pełna wersja: 40 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Mechanika bryły sztywnej – najważniejsze wiadomości – 4 zadania, 9 pkt
- Karta 2: Mechanika bryły sztywnej – ćwiczenia podstawowe – 7 zadań, 19 pkt
- Karta 3: Mechanika bryły sztywnej – zadania typu maturalnego – 6 zadań, 16 pkt
- Karta 4: Mechanika bryły sztywnej – w praktyce: doświadczenie i materiał źródłowy – 3 zadania, 15 pkt
- Karta 5: Kartkówka: bryła sztywna – grupa A – 4 zadania, 8 pkt
- Karta 6: Kartkówka: bryła sztywna – grupa B – 4 zadania, 8 pkt
- Karta 7: Sprawdzian: Mechanika bryły sztywnej – grupa A – 9 zadań, 21 pkt
- Karta 8: Sprawdzian: Mechanika bryły sztywnej – grupa B – 9 zadań, 21 pkt Karta 1 przypomina teorię i pokazuje przykłady rozwiązane krok po kroku, dalej ćwiczenia, zadania typu mat

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/fizyka-liceum-klasa-2-dzial-11-bryla-sztywna-zakres-rozszerzony